

**СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ
РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО
ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ**

від 19 січня 2021 року

№ 70/1 - рк/к

м. Харків

**КП «НОВОВОДОЛАЗЬКЕ
ВОДОПРОВІДНО - КАНАЛІЗАЦІЙНЕ
ПІДПРИЄМСТВО»**

*63202, Харківська обл., смт Нова Водолага, вул.
Донця Григорія, буд. 56*

Про вжиття заходів щодо усунення
причин та умов виникнення порушення
законодавства про захист економічної
конкуренції

В ході здійснення контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на підставі подання першого відділу досліджень і розслідувань від 05.06.2020 № 177 за ознаками вчинення КОМУНАЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ «НОВОВОДОЛАЗЬКЕ ВОДОПРОВІДНО - КАНАЛІЗАЦІЙНЕ ПІДПРИЄМСТВО» (надалі – КП «Нововодолазьке ВКП», Підприємство) порушення законодавства про захист економічної конкуренції, адміністративною колегією Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України прийнято розпорядження від 16.06.2020 № 70/82 – рп/к про початок розгляду справи № 1/02-77-20 (надалі - Справа).

В ході розгляду Справи встановлено наступне.

КП «Нововодолазьке ВКП» є юридичною особою, засноване Нововодолазькою селищною радою, зареєстроване 23.06.1999 за № 1 467 120 0000 000186. Місцезнаходження КП «Нововодолазьке ВКП»: 63202, Харківська обл., смт Нова Водолага, вул. Донця Григорія, буд. 56. Ідентифікаційний код – 21252504.

Відповідно до статуту (у новій редакції) КП «Нововодолазьке ВКП», затвердженого рішенням XXXVI сесії VIII скликання Нововодолазької селищної ради від 20.12.2019 № 3299, Підприємство створюється з метою забезпечення підприємств, установ, організацій та населення водою, здійснює відведення стічних вод та очистку стічних вод.

Відповідно до інформації, розміщеної на офіційному сайті <https://usr.minjust.gov.ua> Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, видами діяльності

КП «Нововодолазьке ВКП» є забір, очищення та постачання води (код за КВЕД 36.00) (основний) та каналізація, відведення й очищення стічних вод (код за КВЕД 37.00).

У розумінні абзацу дванадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «Нововодолазьке ВКП» є суб'єктом господарювання.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат на виробництво на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

Згідно з статтею 5 Закону України «Про природні монополії» відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, зокрема, централізованого водопостачання та водовідведення.

Отже, КП «Нововодолазьке ВКП» у розумінні статті 1 Закону України «Про природні монополії» є суб'єктом природних монополій.

Відповідно до частини другої статті 7 Закону України «Про природні монополії» в умовах та правилах здійснення підприємницької діяльності у сферах природних монополій визначаються зобов'язання суб'єктів природних монополій з надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва згідно з вимогами законодавства.

Згідно з частиною першою статті 10 Закону України «Про природні монополії» до обов'язків суб'єктів природних монополій віднесено забезпечення надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкту будівництва у порядку та строки, встановлені законодавством.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» технічні умови – це комплекс умов і вимог до інженерного забезпечення систем питного водопостачання, які мають відповідати його розрахунковим параметрам.

Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 01.04.2002 № 317/6605 (надалі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики, встановлено наступне.

Об'єктами аналізу є:

- послуги з видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та водовідведення.

- КП «Нововодолазьке ВКП» - суб'єкт господарювання, який надає послуги з видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та водовідведення.

Споживачами послуг з видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та водовідведення є фізичні та юридичні особи, які мають намір приєднати свої об'єкти будівництва до систем централізованого водопостачання та водовідведення.

Згідно з Методикою товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Згідно з статтею 23 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» правами та обов'язками підприємств питного водопостачання є видача дозволів і технічних умов на підключення споживачів до систем централізованого водопостачання.

Пунктом 4.1. Правил користування системами централізованого водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затверджених наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27.06.2008 № 190, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 07.10.2008 за № 936/15627 (надалі – Правила користування системами централізованого водопостачання та водовідведення) визначено, що для приєднання до систем централізованого водопостачання та водовідведення замовнику таких послуг надаються технічні умови.

Відповідно до абзацу вісімнадцятого пункту 1.2. Правил користування системами централізованого водопостачання та водовідведення технічні умови – комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, які повинні відповідати його розрахунковим параметрам, зокрема щодо водопостачання, водовідведення.

Послуги з видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та водовідведення не мають товарів-замінників, оскільки без вказаних технічних умов неможливо здійснити приєднання об'єктів водоспоживання до діючих систем централізованого водопостачання та водовідведення.

Послуга з видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та водовідведення надається Підприємством на платній основі, а отже є товаром.

Таким чином, товарними межами ринку є послуги з видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та водовідведення.

Відповідно до вимог Методики територіальні межі ринку визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів є неможливим або недоцільним.

Отримання послуги з видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та водовідведення можливе лише у суб'єкта господарювання, який провадить діяльність з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення на певній території.

Підприємство листом від 06.05.2020 № 61 (вх. від 07.05.2020 № 2318) повідомило, що послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення надаються ним в межах смт Нова Водолага Харківської області.

Отже, територіальними межами ринку послуг з видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є територія смт Нова Водолага Харківської області, на якій розташовані мережі, що перебувають у власності та/або користуванні КП «Нововодолазького ВКП».

Відповідно до Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок із сталою структурою.

Часовими межами ринку послуг з видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення визначено 2019 – 2020 роки.

В зазначений період структура вказаного ринку не змінювалась.

Враховуючи викладене, відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «Нововодолазьке ВКП» має ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку послуг з видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах смт нова Водолага Харківської області, на якій розташовані мережі, що перебувають у власності та/або користуванні Підприємства оскільки на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.

Відповідно до пункту 4.1. Правил користування системами централізованого водопостачання та водовідведення для одержання технічних умов замовник послуг з централізованого водопостачання та водовідведення подає до виробника таких послуг:

- заяву;
- опитувальний лист за формою згідно з додатком 2 до цих Правил;
- ситуаційний план з визначенням місця розташування земельної ділянки на відповідній території.

Додатком 1 до Правил користування системами централізованого водопостачання та водовідведення затверджено форму технічних умов на приєднання до централізованих систем водопостачання та водовідведення.

Зазначеною формою передбачено, що технічні умови складаються з таких розділів:

- основні відомості, в яких відображається інформація про замовника;
- умови водопостачання, в яких зазначено потребу у воді, нормативні вимоги, місце підключення тощо;
- умови водовідведення, в яких відображаються санітарно-технічні показники стічних вод, нормативні вимоги, місце приєднання, особливі умови.

Отже, у разі звернення замовника до виробника послуг з централізованого водопостачання та водовідведення з приводу видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та водовідведення, йому видається документ - технічні умови. При цьому, заявником подається одна заява на видачу технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та водовідведення та один комплект документів до неї.

Виробник послуг з централізованого водопостачання та водовідведення видає замовнику технічні умови згідно з поданою заявою протягом десяти робочих днів з дня реєстрації відповідної заяви з урахуванням потужностей споруд та пропускної спроможності мереж систем централізованого водопостачання та водовідведення, із зазначенням умов для проектування вводу: місця приєднання, місця розташування водомірного вузла, умов для влаштування проміжного резервуара і насосів – підвищувачів тиску.

У ході дослідження ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення КП «Нововодолазьке ВКП» листом від 06.05.2020 № 61 (вх. від 07.05.2020 № 2318) повідомило, що вартість послуг з видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення складає 345,00 грн.

Вартість послуг з видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення затверджена директором Підприємства 15.01.2015.

КП «Нововодолазьке ВКП» листом від 06.05.2020 № 61 (вх. від 07.05.2020 № 2318) надало копії технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

Аналізом наданих Підприємством технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення встановлено, що строк дії таких технічних умов для фізичних осіб (населення) становить один роки. Тоді як, для юридичних осіб технічні умови є чинними до завершення будівництва об'єкта.

Отже, КП «Нововодолазьке ВКП» визначає строк дії технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в залежності від групи споживачів. При цьому, для населення строк дії таких технічних умов обмежується одним роком.

Частиною сьомою статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» встановлено, що технічні умови є чинними до завершення будівництва об'єкта незалежно від зміни замовника або підприємства, установи та організації, які надали такі технічні умови. Зміни до технічних умов можуть вноситися тільки за згодою замовника.

Отже, з урахуванням положення частини сьомої статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» строк дії технічних умов встановлюється до завершення будівництва об'єкта та не залежить від групи споживачів.

Таким чином, КП «Нововодолазьке ВКП» видає фізичним особам технічні умови на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення з обмеженим строком дії, тоді як це не передбачено чинним законодавством.

Дії Підприємства по обмеженню строку дії технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення для фізичних осіб (населення) є дискримінаційними та такими, що можуть ущемляти їх інтереси.

Безпідставне обмеження Підприємством строку дії технічних умов на приєднання до мереж водопостачання та централізованого водовідведення може призвести до повторного проходження фізичними особами процедури отримання технічних умов, що не передбачене чинним законодавством, та спричинити фізичній особі додаткові грошові витрати у розмірі вартості технічних умов.

Такі дії КП «Нововодолазьке ВКП» були б неможливі за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з видачі технічних умов на приєднання до системи централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, адже в такому випадку споживачі (фізичні особи) мали б можливість обирати між кількома виконавцями, і у разі ущемлення їх інтересів могли б обрати іншого виконавця таких послуг.

За відсутності конкуренції на ринку послуг з видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та водовідведення споживачі (фізичні особи) не мають альтернативних джерел придбання зазначених послуг.

Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Згідно з частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Враховуючи наведене, дії КП «Нововодолазьке ВКП», які полягають у безпідставному обмеженні строку дії технічних умов на приєднання до мереж водопостачання та централізованого водовідведення для фізичних осіб (населення), містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на

ринку послуг з видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

КП «Нововодолазьке ВКП» листом від 07.12.2020 № 159 (вх. від 07.12.2020 № 6831) повідомило, що припинило обмежувати строк дії технічні умови на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення. На підтвердження цього надало копію технічних умов від 13.07.2020 № 9, в яких зазначено, зокрема: «... Технічні умови є чинними до завершення будівництва об'єкта.» (мова оригіналу).

Окрім цього, КП «Нововодолазьке ВКП» у листі від 07.12.2020 № 159 (вх. від 07.12.2020 № 6831) повідомило, що випадків повторного звернення споживачів до підприємства для надання технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення протягом 2019 року та січня – жовтня 2020 року після спливу строку дії вже виданих технічних умов не було.

Отже, з боку КП «Нововодолазьке ВКП» порушення законодавства про захист економічної конкуренції припинено.

Враховуючи зазначене та керуючись пунктом 10 частини п'ятої статті 14 Закону України "Про Антимонопольний комітет України", частиною першою статті 46 Закону України "Про захист економічної конкуренції", підпунктом 13 частини першої пункту 3 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами), адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення антимонопольного комітету України надає **КОМУНАЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВУ «НОВОВОДОЛАЗЬКЕ ВОДОПРОВІДНО - КАНАЛІЗАЦІЙНЕ ПІДПРИЄМСТВО»** такі

РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Вжити заходи на усунення причин та умов виникнення порушення законодавства про захист економічної конкуренції, яке полягає у безпідставному обмеженні строку дії технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення для фізичних осіб (населення), та містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яка була б неможливою за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого водовідведення.

2. Про виконання рекомендацій повідомити територіальне відділення в 10-денний строк з дня їх отримання із наданням копій підтверджуючих документів.

Звертаємо увагу, що згідно з частиною другою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Крім того, відповідно до частини третьої статті 46 вищезазначеного Закону, за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, **провадження у справі** про порушення законодавства про захист економічної конкуренції **закривається**.

Головуюча колегії

Наталя ТРЕГУБЕЦЬ